

О.А. Ігнатюк,

здобувач вищої освіти освітнього ступеня «магістр» кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами ім. акад. І.А. Зязюна Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ХАРАКТЕРИСТИКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ» МАЙБУТНІМ ДОКТОРАМ ФІЛОСОФІЇ В УМОВАХ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Забезпечення якісних змін в освітній системі вимагає перегляду концептуальних засад професійної підготовки майбутніх викладачів вищої технічної школи, які здебільшого не мають базової педагогічної освіти. Результат такої підготовки акумулюється в готовності майбутнього викладача з розвиненим інноваційним системним мисленням оперативно реагувати на динаміку соціально-економічних процесів, створювати нові освітні програми, застосовувати сучасні педагогічні технології і проективні методики, тож бути спроможним ефективно здійснювати свою професійну діяльність [1, 2].

Освітньо-наукова програма підготовки майбутніх докторів філософії (вибіркова частина) містить дисципліну «Основи педагогіки вищої школи» («ОПВШ», 20 ауд. годин), головною метою викладання якої визначено формування готовності майбутніх викладачів ЗВО до педагогічної діяльності.

Відзначимо, що система психолого-педагогічної підготовки майбутніх докторів філософії може бути схарактеризована як сукупність стійких відношень і зв'язків між елементами. Тож, до основних елементів системи підготовки майбутніх докторів філософії варто віднести: *освітні цілі* (навчальні, розвивальні, виховні); *зміст освітньо-наукових програм* (професійно орієнтовані знання, не дисципліни, а спеціалізації, знання, які забезпечують формування здорового глузду, компетентності, відповідальності, здатність передбачити наслідки практичних дій при використанні результатів пізнання); *засоби і способи* здобування освітньо-наукового рівня; *форми організації освітнього процесу* підготовки аспірантів; *освітній процес як єдність навчання, професійного виховання й розвитку* майбутнього доктора філософії; *суб'єкти й об'єкти освітнього процесу*; *освітнє середовище і результат підготовки* [3].

Варто вказати, що між суб'єктами та об'єктами педагогічного процесу встановлюються *інформаційні* (обмін інформацією), *організаційно-діяльнісні* (спільна діяльність), *комунікативні зв'язки* (спілкування), а також *зв'язки управління* (самоуправління), від співвідношення яких залежить його успіх. Процес існує як науково обґрунтована система, що розвивається і вдосконалюється, спираючись на закономірності виховання, творчість педагогів і динаміку вікових змін майбутніх докторів філософії.

Під час моделювання викладання дотримуємося таких системних принципів: індивідуальної значущості знань, умінь і навичок, яких набуває майбутній

викладач; наявності цілісної інформації про сутність і структуру, функції педагогічної діяльності; послідовного переходу від навчальної через квазіпрофесійну (моделювання професійної) до професійної педагогічної діяльності; проблемного і діалогічного спілкування в системі “студент-викладач” і “студент-студент”; індивідуалізації та диференціації змісту навчання, технологій організації навчання; ігрового моделювання й рольової перспективи; єдності навчання й виховання, розвитку й самовдосконалення; відкритості навчання (гармонійне поєднання різних технологій навчання як традиційних, так і інноваційних - передбачено гармонійне поєднання різних форм роботи: лекційної, практичної, самостійної, різновидів консультацій, співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання в співпраці) [1].

Запроваджені діалогічний підхід та різноманітні педагогічні технології під час підготовки майбутніх докторів філософії впливають на формування необхідної практичної готовності у аспірантів, рівень якої безперечно підтверджується високими показниками звітних індивідуальних завдань: аналізу провідних методик викладання дисциплін; спроможності моделювання заняття, визначення, проектування і запровадження методик для проведення практичних, семінарських або лабораторних робіт; навичок публічних виступів.

Програмні результати навчання дисципліни «ОПВШ» можна схарактеризувати в такій спосіб здобувач — майбутній викладач: розуміє суть проблем вищої професійної освіти та може прийняти участь в обговоренні підходів до їх розв’язання; розуміє суть педагогічної діяльності, змістовну характеристику організації освітнього процесу у вищій школі та може взяти участь в організації навчального процесу; здатний займатись професійною діяльністю (викладацькою за фахом), формулювати і аналізувати інформацію, на її підставі обирати та застосовувати у навчально-виховному процесі сучасні методики та інноваційні педагогічні технології, знаходити рішення у професії, використовуючи науковий підхід; розуміє як себе професійно розвивати і вдосконалювати, діяти етично і брати на себе відповідальність за вплив своєї професійної поведінки на навколишнє середовище і суспільство.

Література

1. Ігнатюк О.А. Компетентісний підхід в організації підготовки здобувачів освітньо-наукового рівня «доктор філософії» усіх спеціальностей технічного університету до педагогічної діяльності // Компетентісний підхід в освіті та професійній діяльності: Всеукраїнська наук.-прак. конф.: 14-20 квітня 2018 р.: матеріали. — Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2018. С. 74—76.
2. Професійна культура педагога: навч.-метод. посіб. / О.С. Пономарьов, О.Г. Романовський, О.А. Ігнатюк, М.П. Згурська. — Харків: НТУ «ХПІ», 2011. — 198 с.
3. Шабанова Ю.О. Системний підхід у вищій школі: підруч. для студ. магістратури / Ю.О. Шабанова; М-во освіти і науки України; Нац. гірн. ун-т. — Д.: НГУ, 2014. — 120 с.